

Landsskógaúttekt

Fagraðstefna skógræktar 2017
50 ára afmæli Rannsóknastöðvar skógræktar Mógilsá
Haldin í Hörpu í Reykjavík 22.-24. mars 2017

Arnór Snorrason
Rannsóknastöð skógræktar Mógilsá

Yfirlit

- Skógarupplýsingar fyrr á tímum
- Staðan í dag
- Nýir tímar
- Framtíðarmúsík

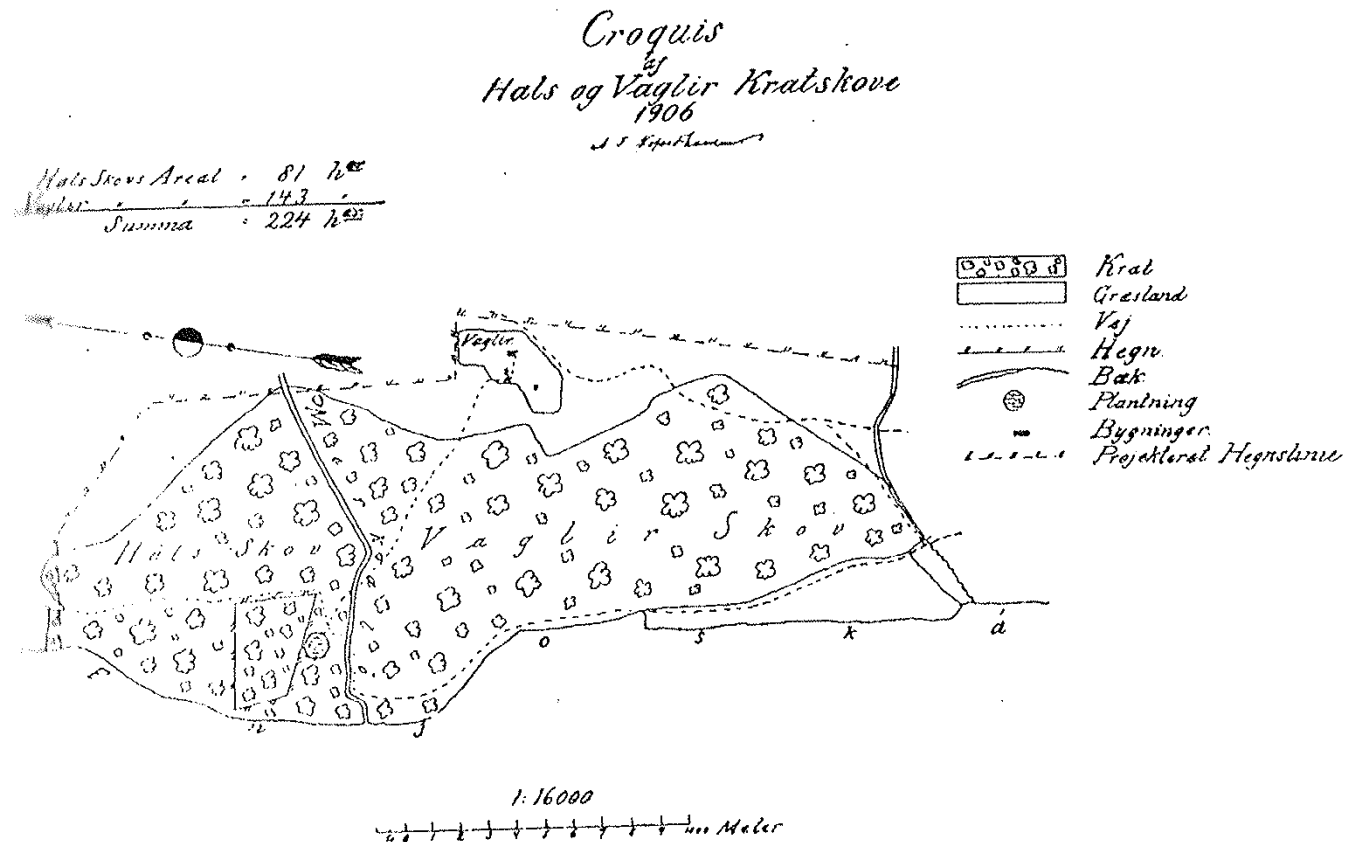
Landsskógaúttektir

- Mælt/metið á flatareiningu á úrtaki:
  - Magn:
    - bolviður, lífmassi, kolefni o.s.fr.
  - Eiginleikar:
    - Lífvænleiki trjáa, trjátegundasamsetning o.s.fr.
  - Breytingar á magni og eiginleikum:
    - vöxtur o.s.fr.
- Mælt/metið með kortlagningu:
  - Flatarmál
  - Staðsetning
- **Flatarmál x magn á flatareiningu = heildarmagn.**

Sagan

- Í upphafi síðustu aldar:
  - Meira uppteknir af útbreiðslu skóga við landnám
  - Hófu strax skógmælingar á Vöglum
  - Kofoed kortlagði af Vagla- og Hallormsstaðaskóg

Tímabil Hákonar Bjarnasonar

- Lagði áherslu á að birta upplýsingar um skógræktarumsvif
- Hér eru upplýsingar frá 1946:
  - Birkiskógur friðaður: 3.460 ha
  - Friðað skóglaut land fyrir skógrækt: 99 ha (36 svæði)
  - Girðingar skógræktarfélaganna: 155 ha (124 ha birkiskógur)
  - Gróðursettar plöntur 425.000 stk.

Skóglendi girt með styrk frá Skógrækt ríkisins.

Staður	Girt árið	Endurbætt eða lengd	Lengd í km.	Landsterð alls ha.	Skóglendi ha.
Hítardalur, Hraunhr., Mýras. .	1941		7.1	200	1
Ytra-Fell, Fellsstr., Dalas. ¹	1942		1.5	10	
Melur, Hraunhrepp, Mýras. . . .	1943		3.0	50	44
Fellsskógur, Köldukinn, S.-Þing.	1944		5.0	250	175
Urriðaá, Álfaneshr., Mýras. . . .	1944		1.6	12	12
Hróarsstaðir, Fnjóskad., S.-Þing.	1945		0.6	4	4
Snorrastaðir, Jörfi o. fl., Mýras.	1945		8.0	300	100
Hólmsvatnsskógur, Mýras. . . .	1945		0.6	4	4
Samtals			27.4	830	340

Heimild:

Hákon Bjarnason 1946. Stutt yfirlit yfir 45 ára skógræktarstarf á Íslandi. Ársrit Skf. Ísl. Bls. 51-77.

Skóglendi girt af Skógrækt ríkisins.

Staður	Girt árið	Endurbætt eða lengd	Lengd í km.	Landsterð alls ha.	Skóglendi ha.
Hallormsstaðarskógur, S.-Múlas.	'05–07	1926	8.5	650	600
Háls- og Vaglaskógur, S.-Þing. .	1909	1937	5.2	300	250
Vatnaskógur, Borg.	1914	1937	6.2	220	200
Laugarvatnsskógur, Árness.	1914	'30, '37	5.0	220	100
Þórsörk og Goðaland, Rang.	'24–25	'33, '41	17.0	4000	300
Ytra-Fjall, S.-Þing.	1926		1.3	10	10
Eiðar I, S.-Múlas.	1927		1.5	10	10
Ásbyrgi, N.-Þing.	1928	1937	0.9	200	80
Reykjahlíð, S.-Þing.	1928		2.9	30	10
Munaðarnesskógur, Mýras.	1928	1936	2.3	32	32
Norðtunguskógur, Mýras.	1929	1936	2.4	25	22
Sigríðarstaðaskógur, S.-Þing. . . .	1931	1940	4.5	100	90
Brekknakot, Reykjahv., S.-Þing.	1931		0.5	1	1
Garður, Fnjóskadal, S.-Þing. ¹ . . .	1931		0.2		
Vagfir, Þelamörk, Eyjafj.s. ²	1934		1.5	12	5
Birkihlíð, Ísafirði, Ísafj.s. ³	1935		0.4		1
Þjórsárdalur, Árness.	1938		35.0	12000	350
Geirmundarhólaskógur, Skag.fj.	1938		2.0	25	25
Haukadalur, Árness.	1938		13.5	1350	340
Eiðar II, S.-Múlas.	1939		8.0	600	10
Jarðlangstaðir, Mýras.	1939		3.0	50	45
Hof í Vopnafirði, N.-Múlas.	1939		2.0	23	20
Nauthúsagil	1940		0.4	2	
Stórhöfði o. fl., Fnjósk., S.-Þing.	1941		5.0	400	200
Jafnaskarð, Mýras.	1941		3.5	220	150
Skarfaness, Landssv., Rang.	1941		7.0	1100	50
Skuggabjargaskógur, S.-Þing. . . .	1942		3.5	180	125
Ytra-Fell, Fellsstr., Dalas.	1942		2.0	22	20
Hreimsstaðir, Norðurárd., Mýr.	1942		1.7	16	
Borg, Mýras.	1943		1.2	10	10
Búðahraun, Snæfellsness.	1943		7.0	600	50
Vesturbotn, V.-Barð.	1944		1.2	8	8
Langibotn, Geirþjófsf., V.-Barð.	1944		1.0	6	6
Bleiksárgljúfur	1945		0.6	8	
Samtals			126.4	22431	3120

1 Blæosp.

2 Girðingin sett upp af Skógræktarfélagi. Eyfirðinga, en síðar keypt af Skógrækt ríkisins.

3 Girðingin fallin vegna vanhírðu.

Upplýsingar um skóga og skógrækt á sjöunda og áttunda áratug síðustu aldar

- Yfirlit yfir skóga og skógrækt 1966:

- Búið að friða 31.400 ha lands

- 41 svæði hjá Sr og 358 hjá Skógræktarfélagunum

- Girðingalengd: 545 km

- Gróðursetningar:

- Sr: 608 ha

- Skf: 1.426 ha

- Fyrsta birkiskógaúttektin

1972-75: 125.000 ha

- Gróðursetning hafði tífaldast frá 100 þús pl. í milljón pl.

Ljósmynd V. Ericsson 1974. Úr Skógarmálum

Landnýtingarskýrslan 1986

Sveinbjörn Dagfinnsson

Sveinbjörn Dagfinnsson

Birgir Þorgilsson

Birgir Þorgilsson

Eypór Einarsson

Eypór Einarsson

Hákon Sigurgrímsson

Hákon Sigurgrímsson

Ingvi Þorsteinsson

Ingvi Þorsteinsson

Leifur Kr. Jóhannesson

Leifur Kr. Jóhannesson

Sigurður Blöndal

Sigurður Blöndal

Stefán H. Sigfússon

Stefán H. Sigfússon

Bjarni Reynarsson

Bjarni Reynarsson

Gísli Júlíusson

Gísli Júlíusson

Hermann Sveinbjörnsson

Hermann Sveinbjörnsson

Jakob Björnsson

Jakob Björnsson

Ólafur R. Dýrmondsson

Ólafur R. Dýrmondsson

Sigurður Þ. Þorsteinsson

Sigurður Þorsteinsson

Zóphónías Pálsson

Zóphónías Pálsson

- Fyrsta landskortid at birkiskógum á Islandi birt
- Kort af girðingum Sr birt:
- Friðuð skógræktarsvæði = 41.000 ha.

NEFND UM LANDNYTINGARÁÆTLUN

MYND 7.2

BIRKISKÓGAR OG
KJARRENDI

SKÝRINGAR

 SAMFELLT

 DREIFT

0 50 100 140 km

Heimild

Skógrækt ríkisins, Skógræktarfélag Íslands og Rannsóknastofnun
landbónaábarins,
Guðmundur Guðjónsson og Snorri Sigurðsson 1986

Staðan rétt eftir aldamótin

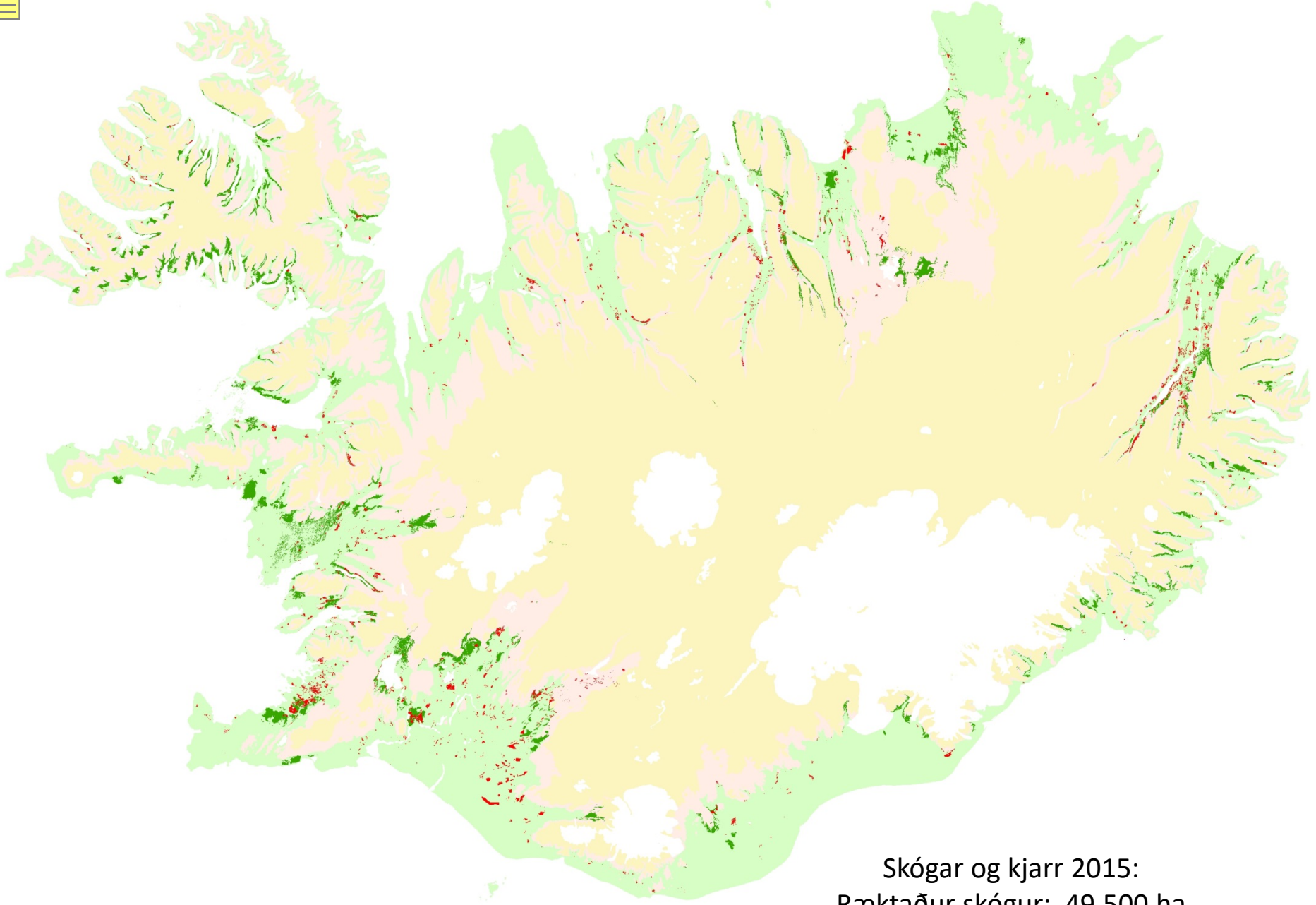
- Stóraukin nýskógrækt út um allt land frá 1990
- Mikið þúður fór í ræktunaráætlanir
- Flatarmál ræktaðra skóga var ekki þekkt og birkiskógaupplýsingar farnar að úreldast
- Engar mælingar á úrtaki skóga til
- Kyótóbókunin varð af raunveruleika 2005
  - Krafist gagna um flatarmál og kolefnisbreytingar í skógum
  - Þá þegar var Sr búinn að ákveða að fara í landsskógarúttekt (2003) til að undirbyggja upplýsingar um kolefnisbindingu skóga og skógræktar
  - Landsskógaúttekt hófst 2005

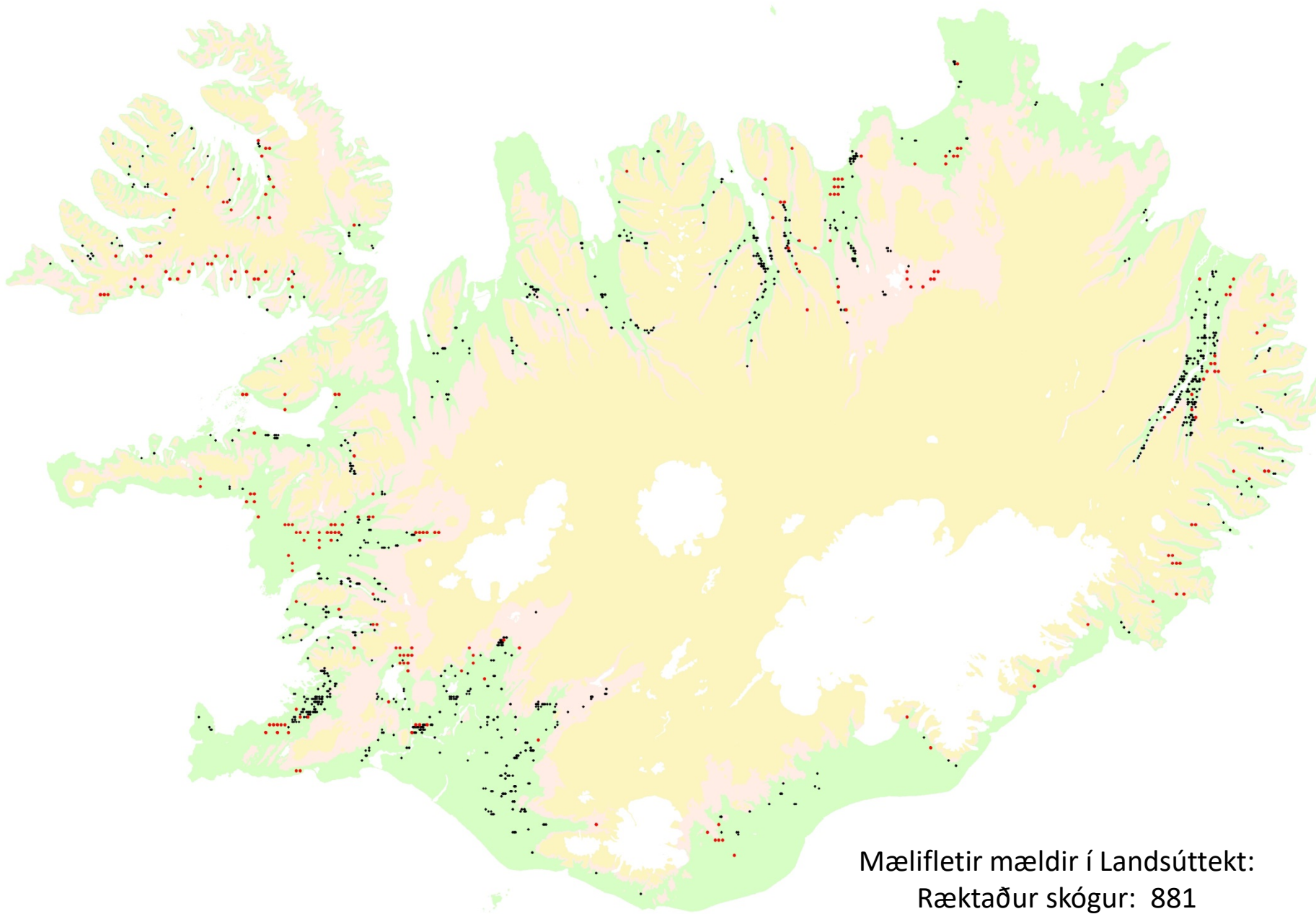
Staðan í dag

- Landsskógaúttekt hefur nú staðið í 12 ár
- Erum að mæla mælifleti í ræktuðum skógum í þriðja sinn (5 ár á milli mælinga) og náttúrulega birkiskóga í annað sinn (10 ár á milli mælinga)
- Endurkortlagning náttúrulega birkiskóga og birkikjarrs lokið
- Flatarmál ræktaðra skóga byggir á landsskógaúttekt
- Mat á kolefnisbindingu og losun í trjágróðri byggir á landsskógaúttekt
- Mat á viðarmagni og viðarvexti byggir á landskógarúttekt
- Trjátegundasamsetning og margir aðrir þættir byggja á landsskógaúttekt
- Landsskógaúttekt er orðin lykillinn af langtímaspám fyrir kolefnisbindingu og viðarframleiðslu í íslenskum skógum

Skógar og kjarr 2015:
Ræktaður skógur: 49.500 ha
Náttúrlegur birkiskógur og -kjarr: 151.600 ha

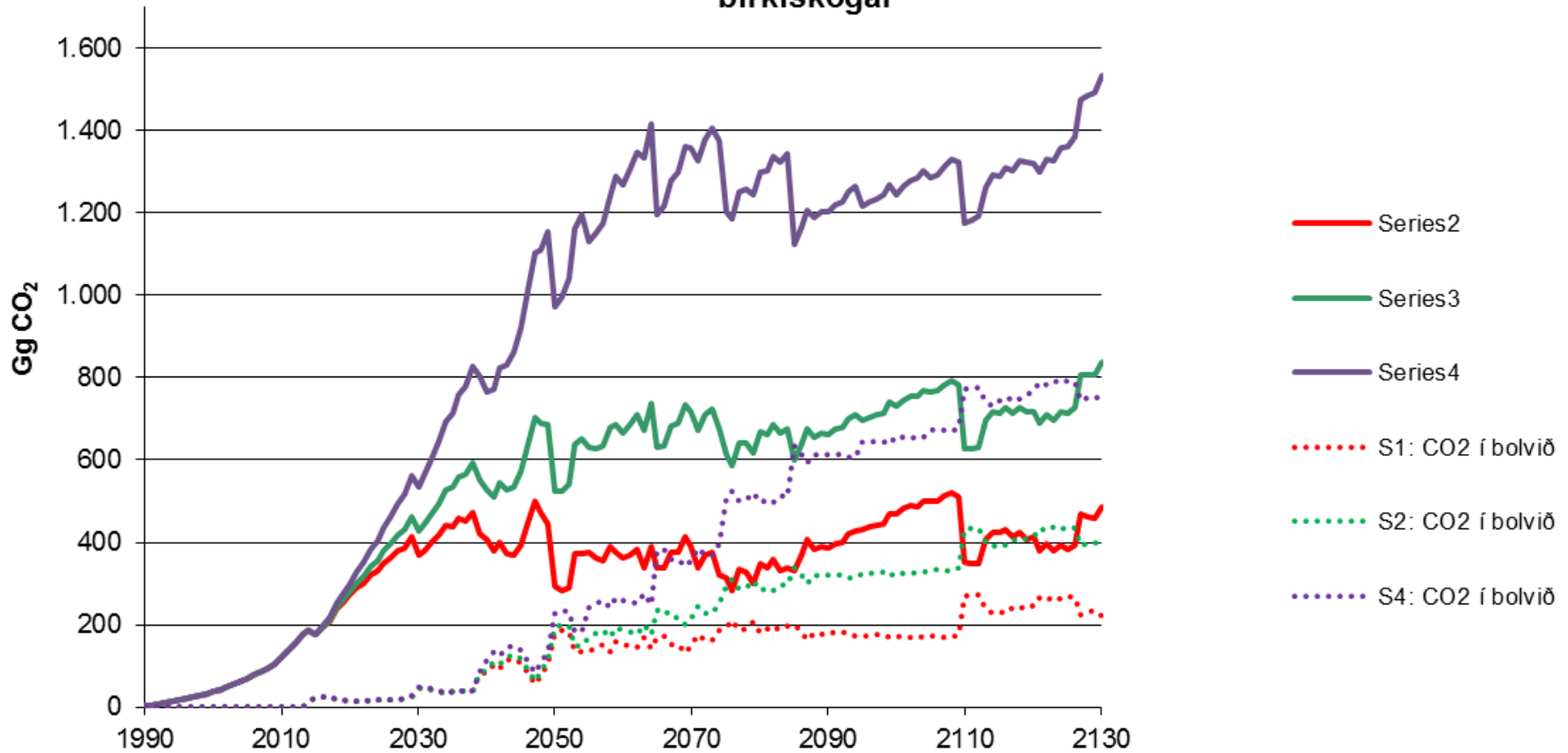

Mælifletir mældir í Landsúttekt:
Ræktaður skógur: 881
Náttúrlegur birkiskógur og -kjarr: 223

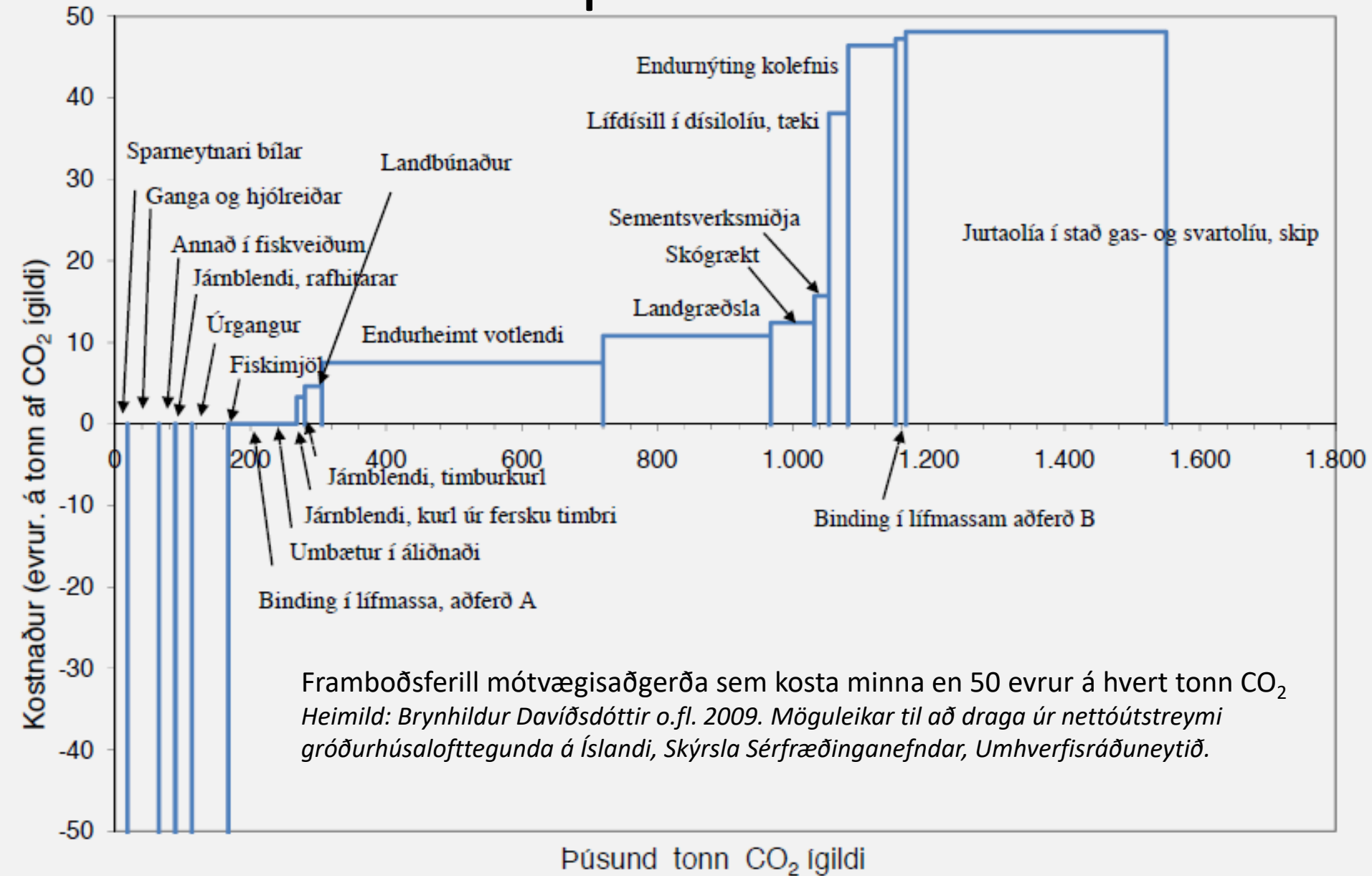
Spáin í Brynhildarskýrslunni

Nettó binding i koldíoxíð ígildum með nýskógrækt ræktaðir skógar og náttúrulegir birkiskógar

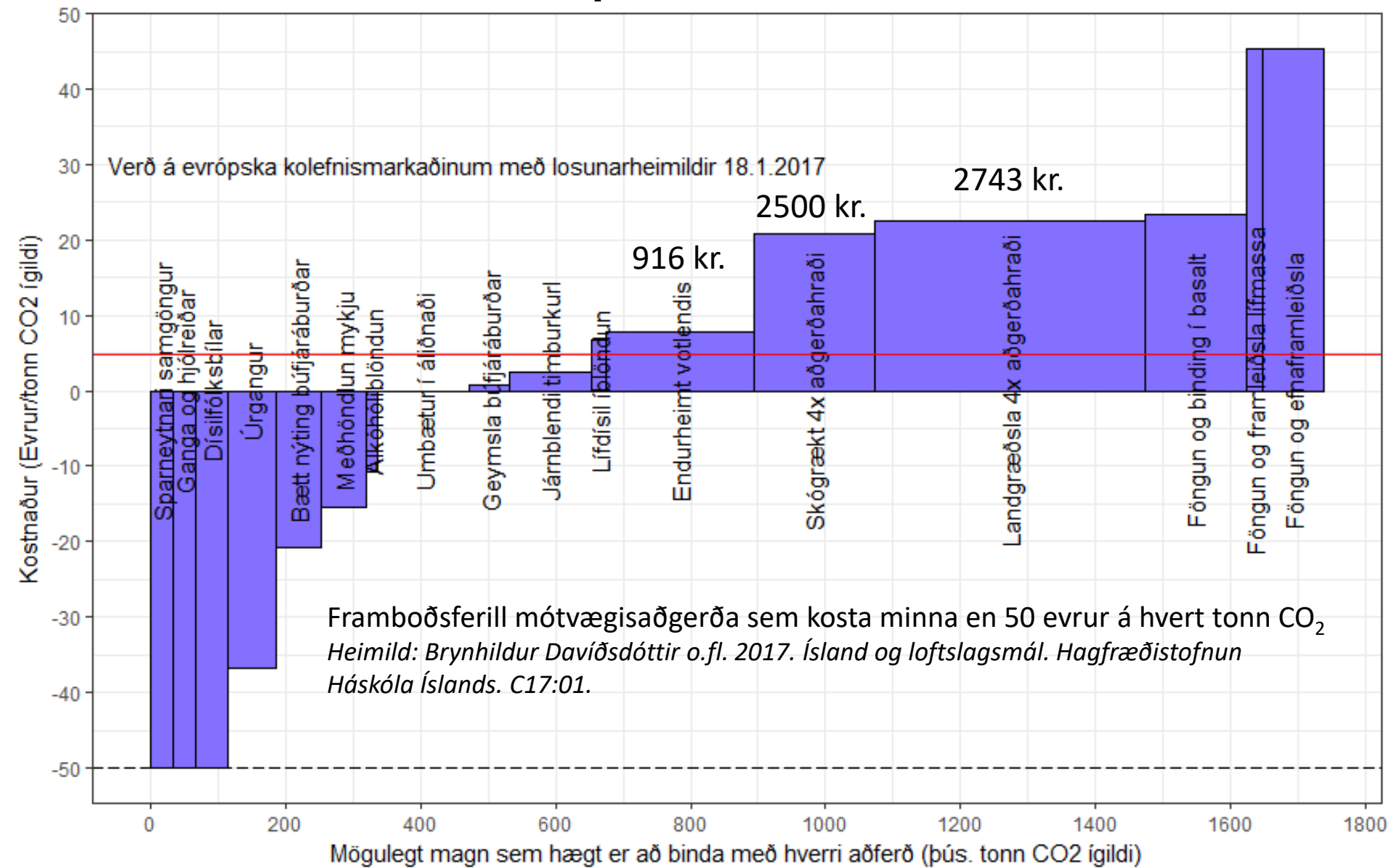

Spá 2009

Framboðsferill mótvægisáðgerða sem kosta minna en 50 evrur á hvert tonn CO₂
Heimild: Brynhildur Davíðsdóttir o.fl. 2009. Möguleikar til að draga úr nettóútstreymi gróðurhúsalofttegunda á Íslandi, Skýrsla Sérfræðinganeftndar, Umhverfisstofnun.

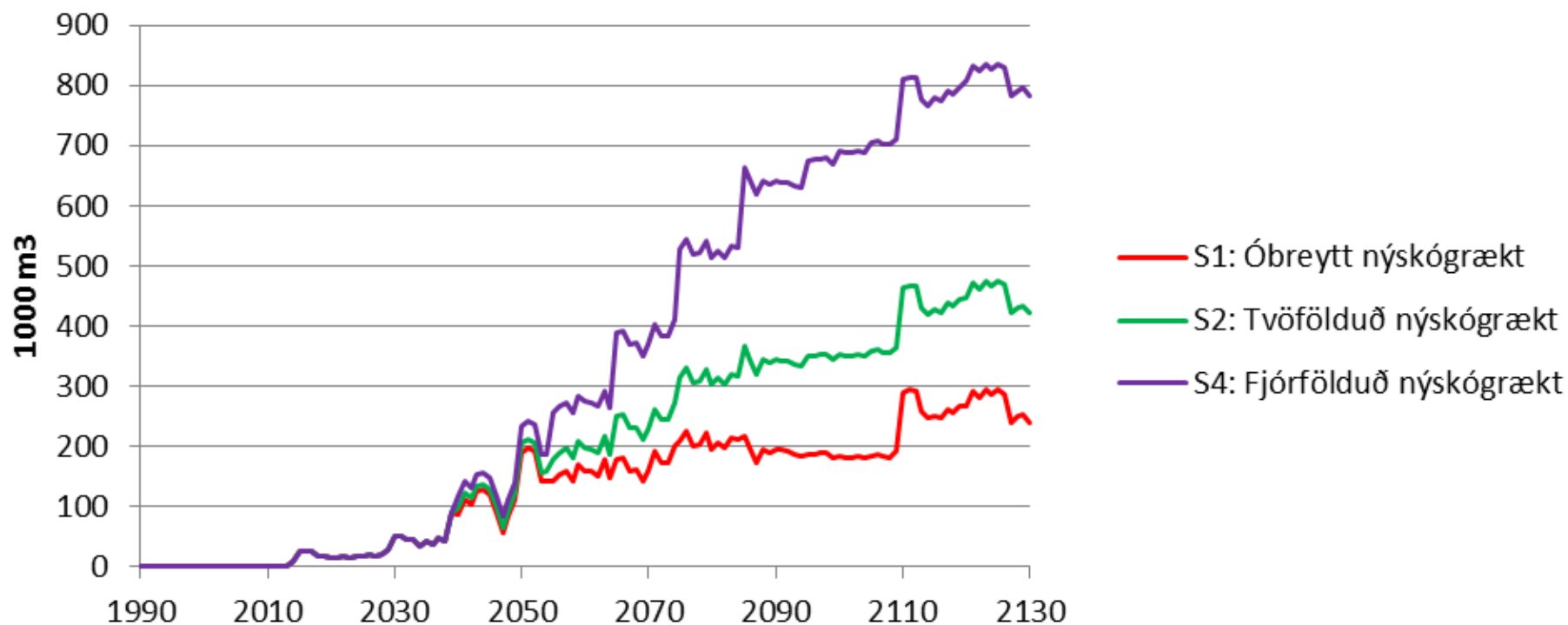
Spá 2017

Framtíðar viðarframleiðsla

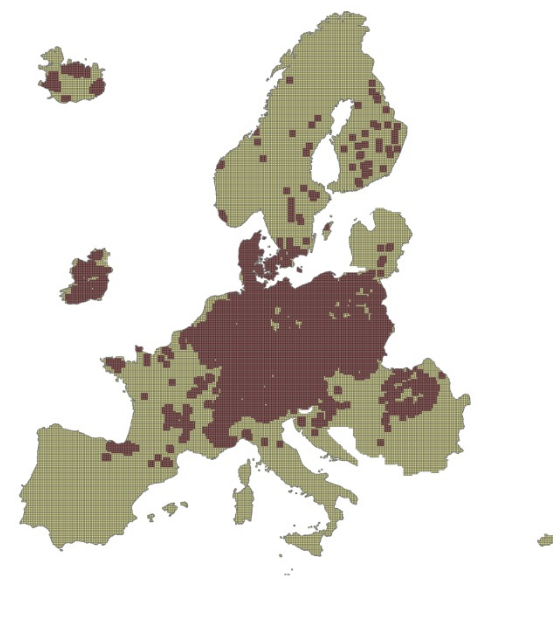
Viðartekja úr ræktuðm barr- og asparskógum

- S1 = 163.000 ha
- S2 = 290.000 ha
- S3 = 526.000 ha

Hliðarverkefni

- Landsskógaúttekt sem er meginverkefni Íslenskrar skógarúttektar hefur leitt af sér fjölda hliðarverkefna:
  - Nemendaverkefni
  - Verkefni fyrir innlendar stofnanir og fyrirtæki
  - Verkefni fyrir Evrópusambandið (JRC)

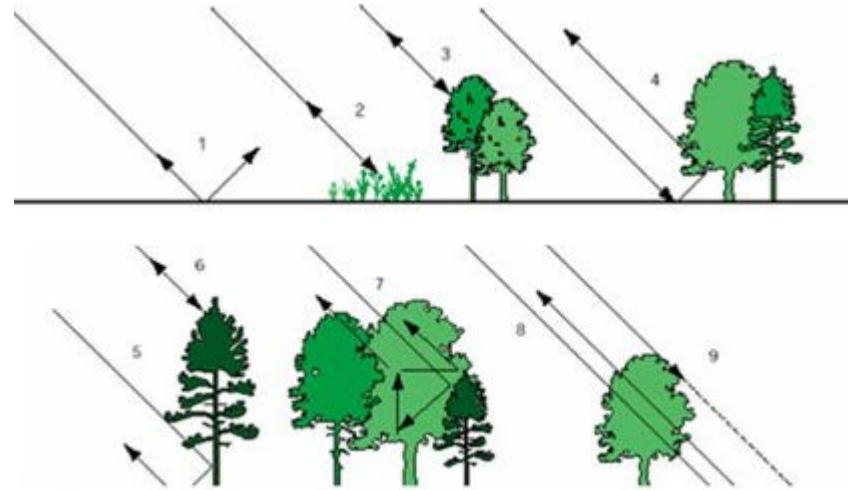
Nýir tímar

- Samþætting landsskógaúttektar og árangursmats á gróðursetningum
  - Byrjum mælingar strax á fyrsta sumri
  - Allt úrtak á mælingum á fyrsta, öðru og fimmta vaxtarsumri
  - Hefðbundin landsskógaúttekt hefst ekki fyrr en 6. til 10. aldursári.
  - Kallar á rauntímakortlagningu gróðursetninga með GPS tækjum eða Smartsímum.

Framtíðarmúsík

- Stuðnings aðferðir:
  - Fjarkönnun:
    - Optical, Lidar, radar
    - Hægt að birta niðurstöður fyrir minni svæði
    - Hægt að birta kort byggð á fjarkönnun
- Þurfum að auka samstarf stofnana og mynda sterkt fjarkönnunarteymi á Íslandi

Þakkir fyrir gott hljóð

skógræktin

Mynd: Bjarki Þ. Kjartansson